

Képernyő

(Bevezetés.) Vasárnap délből a hideg meggyeletes kanalizáció közben a Déli krónika bemondójától megtudtam, hogy a nagy nemzetközi atlétikai körversenyen, Oslóban Kovács Attila harmadik lett a százméteres síkfutásban és Ladányi Zsigmond második helyezést ért el súlylökésben. A jó hírek hallatán örömmel hörpöltem a kellemes léhből, s minden bizonnyal hátrádóltam volna, ha éppen nem hokedlin ülök.

(Tárgyalás.) Este a televízió képernyője előtt mulattam az időm, s míg a Telesport rajzos felvezetése gurgulázott, azon tűnődtem, miről fogok írni ebben a dolgozatban. Elhessentettem a gondolatot, hogy az eltelt hét nagy tévés sztárjai közül a vonzó Renz ügyvédrel, vagy szimpatikus társával, Matulárlól évődök egy sort. Azt az ötletet is elvettem, hogy az SZKP értekezletét fölvezető dokumentum-riportfilm fölött tűnődöm, hisz — tapasztalataim szerint — az olvasók-nézők többségének elege van a politikából. Mit törődnek ők azzal, hogy ez most kongresszus, értekezlet vagy konferencia, s hogy milyen ügyek eldöntésében kapott

jogosítványt... kitől is? Szóval ez sem. Mickey Thompson, Az igazságtörő irástudatlan újságíró-álhóse sem érdemel meg egy mondatnál többet. Csak ezt: érvelni is kellene, ha már a lelket nyomozzuk, édes úr!

Újabb hessentés: a „se ved, s nélkülöd” jellemző konfliktusán alapuló pikáns házassági komédia, azaz a péntek későéji amerikai film alapvetően nélkülözte a komikumot, és a pikáns mozzanatok. Az Utasok legálább hordozott magában némi feszültséget, de ez abból adódott, hogy bizonyos kérdésekben mindenki gyermekien tudatlannak mutatkozott: az új férj nem tudott a régiről, a rendőrség — mivel csak egy mellékszál jutott neki — sötét volt, mint a föld, az asszony meg jobban ügyelt a forgatókönyvre, mint természetes ösztöneire.

Hát erről sem írok részletebben, Lili bárónőt meg a pergő nyelvű Dávid Sándort is ejtettem. Maradt hát a Telesport. Műsorvezető: Vitaró Róbert, szerkesztő: Kovács László, rendező: Szűcs László. Minden rendben zajlott, egészen az oslói hírekig. Nem is lehetett semmi bonyodalom, hisz alig

történt valami idehaza és a nagyvilágban. Korábban persze gondot okozott, hogy mi a fontosabb: az, hogy Nagy Dóra száz ember előtt bedobja-e a másik bűntetőt, vagy hogy Zalaegerszegen hatezer tomboló szurkoló élteti a fiukat. Megegett az is, hogy a III. kerület TTVE csatártrijáról több szó hangzott el ebben a műsorban, mint a vízilabda-bajnokság hétvégi kettős fordulójáról, bizonyítván, hogy nemhéz a választás. Meg is értjük a szerkesztőket, meg bizony. Nehéz szakma ez.

Szóval pereg a gond nélküli Telesport, bejárták az oslói atlétikai verseny néhány érdekesebb jelenetét, s megtudjuk, hogy Kovács Attila így, Verébné meg amúgy, Ladányi Zsigmondról egy szó sem.

(Befejezés.) Kovács Attila méltán népszerű, kitűnő fővárosi atléta. Verébné Fazekas Erika csupaszív, harcos hosszútávfutónő. Ladányi Zsigmond pedig szegedi. Hármójuk közül ő érte el a legjobb eredményt. A Telesport róla nem vett tudomást. Úgy tűnik, ma már másként kellene fölvetni az amatőr-profi kérdést...

Dlusztus Imre

Karcolástechnológia

Midőn elterjedt a hír, hogy szegedi műsor felvételét kényszeríti a rádió — április 9-én, a Vasutas Művelődési Házban — engem a törvényszék, illedelmesen lokálpatriótá örömmel túl bizony elborított a gyanakvás is. Megint egy nagy várakozással fogadtam, városcentrikus truváj, ami után szinte senki sem lesz elégedett. A radikális kritikai szellemű városvezetők azért, a Nagy Bandó kedvelők emiatt, a Temesi-regényért epedők emiatt. Satöbbi. Mindenki kedvére persze, hogy nem lehet tenni, kénköves gyanúsításokkal körülbástyáztak a magyar vidék „regionális” központjainak mindenkor reflektorfénybe kerülősei: sértődések és lemondó legyintgetések, torz önértékelések és beteges értékszavak következményként létrejött frontok harcosai csapnak össze és ejtenek sebeket vagy előítélet-hadifoglyokat. A mi kutyánk kölkei elkecseregett csatára kelnek a szomszéd zölden rikító rétjeinek sznob lovagjaival, eredmény: sem ez, sem az nem lát, csak vagdalkozik. Az érdektelenség és a közöny pedig nő tovább, akár a vaskos por az ájult délutáni csöndbe süppedt dél-alföldi parlagon.

A kép sötét és a gyanakvás a Karinthy Szinpad Szegedi Karc című műsorának kapcsán — az említett felvételt most vasárnap délután a Petőfi adón sugározták —, észre kellett persze venni a döntő minőségi kritériumot biztosító jellemzőt: a közreműködői névsor és a szerkesztésmód összefüggéseit. A metódust, ami ilyen típusú kabaré-összeállításoknál a siker lényegi garanciája lehet: a szerkesztés hogyanját-mikéntjét. Ha úgy tetszik: a karcolástechnológiát.

Mert ez a Karc igazából csakis „humor-”, illetve „szellemhatékony” alapokon ítélték meg. Olyan kiindulópontból, ami egyszerre veszi szemügyre a karcolás erőteljességét, és a végigkarcolt-karistolt felület mélységét, és a rajta hagyott nyomok maradandóságát.

gát. A Szegedi Karc, mi tagadás, jó darabig bizony nem hatott valami erőteljesen karcolgatónak: úgyahogy karistolgatott csupán. Jó kollégánk, Battyai Zoltán Szegedi népszokásai csak annyira-amennyire jelentettek némi mélyítést az életlenségben — egészen addig, amíg Király Zoltán nem állt a mikrofon elé. Mivel a felvétel idején még április elejét írtak, a pártunkívülvé lett honatya személye még frissebben keltett bizonyos szenzációt — ennyi idő elteltével különösen megnyugtató volt hallgatni a szerkesztő-műsorvezető Kaposy Miklós mikrofonja előtt fagatott Király Zoltán — mert pontosan érzékelhetővé lehetett (így is) higgadt méltósága és mértéktartó, elegáns szerénysége — no meg főleg az az eltökéltség, amivel szemléletét, különböző kérdésekben kialakított álláspontjaitrendjét védeni tudta és tudja. Nagy Bandó András Pokoli tornyához érkezve pedig — már a karcolástechnológia legplasztikusabban vésmi tudó produkciós munkafázisához érkezünk. Nagy Bandó száma példázta azt az erőteljességet, amivel a Szegedi Karc egésze — „szerkesztéstechnológiai” okokból? másért? — úgy hatvan-hetven százalékban bizony adós maradt. Mert Nagy Bandó egyszerre volt bátor és eredeti humorú, egy könyörtelenül bíráló, éles szemmel mindent meglátó alapállást a legkövetkezetesebben kibontó — és a gúny, a szatíra, az ironia eszközeivel a legfelszabadultabban, a legszuverénabb módon élő.

Hogy a szerkesztési karcolástechnológiával bizony bajok voltak, más is feltűnően példázta: Temesi Ferenc tavaly megjelent, Por című regényéből legalább kétszer annyit időn át tartó részlet olvastattott föl a közreműködő szegedi színészek jóvoltából, mint amennyi idő az egyéves fennállását ünneplő szegedi rádióra vagy éppen az Új hírek — régi nóták című (különbön igencsak halovány, szellemtelen) összeállításra jutott. Szintén karcolástechnológiai hiányságnak nevezhető, hogy újfent erőltetett, lapos és szel

Radiofigyelő

lemtelen volt az algyői-százhalombattai párhuzam, aránytalan az egyes blokkok „válogatási szempontjai” — és általában: túlságosan kivívónak számított, — az elején dögögnék, aztán majd jól „belelendülünk”-módszer.

(Vagy: ennek uralkodó lát-szata.)

Hogy persze a karcolástechnológiának vannak vitathatatlan, mondhatni, objektív természetű előnyei is, egészen más kérdés. Végte is városunk hetven percen át üfönt — mindent összevetve: nem is nivótlan, csak túl változékony színvonalú — reflektorfénybe állított. És, hogy a karcolás technológiája némi kívánnivalókat hagy maga után? Istenem — idézzük csak meg a csúcspontot jelentő Nagy Bandó-számot: a postaigazgatóság tetején közutalának örvendő ocsmány torony vaskos valóságához e malörök úgy aránylanak, mint jet-gép a hajdani batárhoz. És itt kezdődnek az igazán karcos ügyek.

Domonkos István

Országos pártértekezlet után

Tegnap délután az MSZMP Csongrád Megyei Tanács Apparátusának Bizottsága megtartotta soros ülését. Első napirendi pontként azt a javaslatot vitatták meg, mely meghatározta az országos pártértekezlet állásfoglalása után a megyei tanács párt-szervezeteinek feladatait.

A tanács apparátus pártbizottsága a XIV. kongresszusig tartó időszakra vonatkozó tennivalóit az elmúlt másfél év alatt lefolytatott pártviták, a társadalmi, gazdasági kibontakozás programjai az országos pártértekezlet állásfoglalása alapján határozta meg. A politikai intézményrendszer korszerűsítésében a tanácsoknak jelentős szerepük van. Ehhez a népképviselő, az önkormányzat fejlesztése az államigazgatást szolgáló feladatok bővítése szükséges. A már eddig kiépült főmunkarendszer felhasználásával tovább kell bővíteni a lakosság közvetlen részvételét a tanács testületének döntéseinek meghozatalában, azok előkészítésében

Régi magyar felvételi betegség, örökség: a pontszám, az ismeretek döntenek a felsőoktatási intézményekbe jutásról. A felvételiző pályaalakmassága, illetve -alkalmatlansága elhanyagolható szempont, jöllehet a hazai felsőoktatásban vannak már jócskán tapasztalatok a felvételikor történő képességvizsgálati módszerekről. Az Egészségügyi Minisztérium évek óta szorgalmazza az orvosi hivatásra való alkalmasság objektív mérését lehetővé tevő vizsgálatokat. A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemen az idén először kísérte a biológia-fizika felvételi vizsgát a pályaalakmasságot kutató beszélgetés.

Pszichológusok és pszichiáterek voltak a „kérdőbiztosok”, a kötetlennek látszó, de ugyanakkor szigorú szabályok szerint építő párbeszédben.

A SZOTE egyetemi tanára, Molnár Péter orvopszichológus a pályaalakmasságot vizsgáló csoport vezetője. Számára korántsem újdonság a szakmai felvételt kísérő beszélgetés, hiszen a pécsi orvosegyetemen — a professzor korábbi munkahelyén — már jó néhány esztendője gyakorolják ezt a felvételi módszert.

Pécsett 1981 óta kísér az orvosegyetemi felvételt a pályaalakmassági interjú. Nem minden felvételizőt, évente 30-40 jöllett választottunk a beszélgetésre. Az immáron sok éves pécsi tapasztalatokra építve most kipróbáljuk e módszert a SZOTE-ra jelentkezők közül közel 300 ember-nél. A pályaalakmassági vizsgálat egyik része írásbeli teszt, amely a természettudományos affinitás mérésére szolgál. A feladatlapokat a gimnáziumi biológia, fizika és kémia tananyagából állították össze, Tigyi András professzor vezetésével a POTE-n. Ennek segítségével kiderül, hogy a jelölt a középiskolában tanult fogalmakat mennyire tudja alkalmazni az orvostudománnyal kapcsolatos igen egyszerű feladatok megoldásában. Tulajdonképpen az orvosi pályán elengedhetetlenül fontos „tulajdonságot”, a problémamegoldó készséget mérhetjük e módszer segítségével.

A felvételi második része ennél emberközelebb.

Igen, a pályaalakmassági vizsgálat második „felvonásánál” a pszichológia klasszikus módszerét, az interjút alkalmazzuk. A je-

Pályaalakmassági próbafelvételi a SZOTE-n

lőlt szociális körülményeiről, családjáról, életútjáról, tanulási struktúrájáról, a pályaválasztással kapcsolatos tényekről, az orvosi hivatás iránti érdeklődéséről, a jelölt személyes tulajdonságairól igyekeztünk többek közt képet kapni. Az interjú célja: annak megállapítása, hogy a jelölt képes lesz-e megfelelni az orvosegyetemi képzés követelményeinek. Egész személyisége, reakciói, alkalmazkodási képessége milyen mértékben teszik alkalmassá az orvosi pályára.

Egy körülbelül negyvenötven percig tartó beszélgetés elég-e ahhoz, hogy felszínre kerüljön minden olyan tulajdonság, képesség, amelynek kapcsán közelítő biztonsággal eldönthető, a jelölt alkalmas, illetve alkalmatlan-e az embergyógyító pályára?

A pszichológia arra nem vállalkozhat, hogy az orvosi pályára megkívánta bonyolult és összetett személyiségjegyeket meghatározza, illetve mérje, és e mérés alapján megbízható előrejelzéseket tegyen a pályán történő majdani helyállításra. A személyiség alkalmasságának gyűjtőfogalmán belül elsődlegesen a pályamotiváció és a képezhetőség szempontjait vesszük figyelembe. E két alapvető szempont elbírálásához megelhetők az adatok az interjúhelyzetben. Megtudhatjuk többek között, hogy a jelölt milyen ismereteket gyűjtött össze a választott pályáról, a felvételi vizsga, illetve az egyetemi képzés követelményeiről.

Adatokat szerezhetünk a felvételiző tanulási mechanizmusairól, a kötelező tananyagokon kívüli aktivitásáról. A pszichológiai alkalmasság megítélésében a másik fontos szempont: hogyan viselkedik a vizsgaszituációban, ami tudvaleg stresszhelyzet. Mennyire képes feszültségének feldolgozására, milyen gyors a gondolkodása, mennyire eredeti, milyen mértékben nyitott a személyisége, hogyan küzd meg a problémás élethelyzetben.

Ha már erre a kísérletre felkérte a minisztérium a POTE-t és a SZOTE-t, várható-e a közeli jövőben a pályaalakmassági felvételi kötelezővé tétele?

Egyelőre szeretnénk kidolgozni és kipróbálni

annak módszertanát, hogy a jelenlegi felvételi vizsga minimális átalakításával, az interjúkkal hogyan nyerhetők olyan adatok, amelyek a pszichológiai alkalmasság pontosabb megítéléséhez szükségesek. A pécsi, illetve a következő esztendőkre szegedi tapasztalatait, kutatási eredményeit mindenképpen hasznosítani fogják egy majdani felvételimódosító döntésnél. Pillanatnyilag, s ezt hangsúlyozni szeretném, csak kísérletről van szó, ennek okán a pályázók egyetemi felvételijét sem az interjú, sem a természettudományos teszt eredménye nem befolyásolja.

*

Biczók Gabriella, a Ságvári gimnázium volt tanulója éppen csak kilépett az egyik interjúból.

Félelmetesnek festettek le a felvételi vizsgát, ezért elmondhatatlanul izgultam. Persze, talán jobb is így, mert kellemes meglepetés ért. A szakmai felvételt követő beszélgetés pedig kifejezetten kellemes élmény volt. Láttam, hogy a kérdőzt igazán érdekli, amit mondok, csak arra kíváncsi, milyen vagyok én, a pontszámaim nélkül. Tulajdonképpen életemben először foglaltam meg sok mindent önmagammal és a választott pályával kapcsolatosan.

*

Erdei Katalin pszichológus már egy lépéssel a felvételi után jár. Azon gondolkodik ugyanis, hogyan tudna, tudnának a SZOTE pszichológusai mindazoknak segíteni, akiket az idén, netán sohasem vesznek fel a vágott fehér köpenyes pályára.

Évek óta októberben-novemberben jelentkező klinikánkon a sikertelen felvételi vizsgát tett fiatalok egy része — mondja a pszichológusnő — a nyár meg eltelik valahogyan a felkészülés fáradalmainak kipihenésével, kikapcsolódással. Összel döbbennek rá a kudarcra, és ilyenkor jó néhányan összeroppannak. Segítségre van szükségük. Ezeket a lelki összeomlásokat megelőzendő lenne ideális egy mentálhigiénés szolgáltatás. Mire gondolok? A felvételi eredménye megismerése után visszahívatnánk újabb beszélgetésre azokat, akiket nem vettek fel. S mivel már a felvételikor megismertük őket, úgy hiszem, sok kapaszkodót nyújthatnánk számukra. Nem vigasztalni kívánjuk őket, hanem a későbbi beszélgetések során megpróbálunk reális képet tárni eléjük önmagukról, lehetőségeikről. Lehetőségünk lenne rádöbbeneni őket arra, hogy e pályára alkalmatlanok, de máshol igazi sikereket érhetnek el, avagy nagyon is alkalmasak és a felvételi sikertelenségének nem szabad eltérítenie őket eredeti elképzelésüktől. E felvételi interjúk kínálta kapcsolatot érdemes lenne segítséget adó mentálhigiénés szolgáltatással bővíteni.

Kalocsai Katalin

Kongresszus

Ma délelőtt kezdődik a III. Magyar Növényélettani kongresszus az MTA Szegedi Biológiai Központban, az MTA Biológiai Tudományok Osztálya és az Európai Növényélettani Társaságok Szövetségének Magyar Nemzeti Bizottsága szervezésében. A kongresszus a növényélettani molekuláris biológiai és szomatikus genetikai kérdéseit, a fotoszintézis és környezetvédelem, a sejthártyán keresztüli anyagtranszport, az ásványi anyagok felvételének legújabb eredményeit, valamint az alaputatás és a gyakorlat kapcsolatainak problémáit tárgyalja.

Tanácskozott a megyei tanács pártbizottsága

A tanács hatáskörök kereitől belüli támogatni kell a még idén életbe lépő új társasági törvény határozataiban megfogalmazottakat, elő kell segíteni a tanács vállalatok új működési szervezeti kereteinek kialakítását, azok eredményes működését is. A tanácsoknak érdemileg kell részt venni a lakáshelyzet jelenlegi feszültségeinek feloldására, segítséget kell nyújtani a helyi tanácsrendeletek előkészítéséhez úgy, hogy azok a területi sajátosságokat figyelembe vegyék.

A gazdasági reform, annak szerkezeti átalakítása sajátos foglalkoztatáspolitikai gyakorlatot követel. Ezért össze kell hangolni a szerkezetváltással együtt jelentősen módosuló szakemberképzést.

Az előterjesztett javaslat szerint a pártbizottság gyak-

rabban és konkrétan kell, hogy ellenőrizze a különböző párthatározatok végrehajtását, természetesen ez ki kell, hogy terjedjen azok felelős előkészítésére is. A tapasztalatok alapján megfelelő formában kell hasznosítani azokat. A pártbizottság feladatterve munka-program, ezeket az éves munkaterv összeállításánál messzemenően figyelembe kell venni úgy, hogy az alapszervezetek önállóan és felelősségteljesen döntsék el, milyen módon biztosítsák, hogy tagságuk egységesen értelmezze és cselekedve hozzájáruljon a területük-höz kapcsolódó politikai és gazdasági feladatok sikeres megvalósításához.

A tanácskozáson részt vett és felszólalt: Varga István, Bagányi Julianna, Günther Béla, Szijj Ilona, Zvada Zoltán és Koncz János